

Sociální reformy a jejich dopad pro osoby se zdravotním postižením

Zákon o sociálních službách

Posuzování stupně závislosti.

1. Místo 18 úkonů péče o vlastní osobu a 18 úkonů sebeobsluhy se nově zjišťuje 10 základních životních potřeb.
2. Současně se stupně závislosti použijí i pro průkazy TP, ZTP či ZTP/P.

Zákon o sociálních službách

Nová kritéria dle zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb. a přílohy č. 1, vyhlášky 505/2006 Sb.

- **mobilita** - Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, používat dopravní prostředky včetně bariérových.
- **orientace** - Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem a osobou, orientovat se v obvyklém prostředí a situacích a přiměřeně v nich reagovat.
- **komunikace,**
- **stravování,**
- **oblékání a obouvání,**
- **tělesná hygiena,**
- **výkon fyziologické potřeby,**
- **péče o zdraví,**
- **osobní aktivity,**
- **péče o domácnost.**

Zákon o poskytování dávek OZP

Zásadně se mění důvody pro přiznání průkazu TP, ZTP a ZTP/P, dosavadní zdravotní indikace jsou nahrazeny stupni závislosti, při čemž platí že

*stupni I (lehká závislost) = **průkaz TP** - jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat **tři až čtyři** základní životní potřeby,*

*stupni II (středně těžká závislost) = **průkaz ZTP** - jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat **pět až šest** základních životních potřeb,*

*stupni III (těžká závislost) = **průkaz ZTP/P** - jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat **sedm až osm** základních životních potřeb,*

*stupni IV (úplná závislost) = **průkaz ZTP/P** - jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat **devět až deset** základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.“*

ZTP bude také náležet osobám starším 18 let, které nejsou schopny zvládat základní životní potřeby v oblasti **mobility** nebo **orientace** z důvodu úplné nebo praktické hluchoty, průkaz **ZTP/P osobám, které nejsou schopné zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace z jiných důvodů než je praktická nebo úplná hluchota.**

Zákon o poskytování dávek OZP

Rozsah oprávnění vyplývající z průkazek TP, ZTP a ZTP/P se nemění. Výhody z nich plynoucí zůstávají stejné. Dosavadní průkazky zůstanou v platnosti do roku 2015 souběžně od roku 2012 budou vydávány průkazky nové. Výměna dosavadních průkazek bude možná až do 31.12. 2014

Zákon o poskytování dávek OZP

K 1. 1. 2012 ukončil platnost zákon o sociálním zabezpečení č. 100/1988 Sb. a tím i vyhláška 182/1991 Sb.

Nahradil ji **zákon č. 329/2011 Sb. o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.**

Co původní zákon upravoval do 31. 12. 2011

Vydávání průkazů TP, ZTP a ZTP/P

Jednorázový příspěvek na opatření zvláštních pomůcek

Příspěvek na úpravu bytu

Příspěvek na zakoupení, celkovou opravu a zvláštní úpravu motorového vozidla

Příspěvek na provoz motorového vozidla

Příspěvek na individuální dopravu

Příspěvek na užívání bezbariérového bytu a garáže

Příspěvek úplně nebo prakticky nevidomým občanům

Bezúročné půjčky

Zákon o poskytování dávek OZP

Co od 1. 1. 2012 upravuje zákon 329/2011 Sb.

Příspěvek na mobilitu = 400 Kč/měsíc pro všechny držitele průkazu ZTP a ZTP/P a osoby, které nejsou schopny zvládat základní životní potřeby v oblasti **mobility** nebo **orientace**.

Konkrétní částky příspěvku na benzin do konce roku 2009

Na ZTP - 6 000 Kč

Na ZTP/P – 9 900 Kč

Konkrétní částky příspěvku na benzin do konce roku 2011

Na ZTP - 3 000 Kč

Na ZTP/P – 7 920 Kč

Nyní celkem **4 800 Kč/ rok**

Zákon o poskytování dávek OZP

Příspěvek na zvláštní pomůcku

Transformace příspěvků

Dosavadní příspěvky na **opatření zvláštních pomůcek**, na **úpravu bytu** a na **zakoupení, celkovou úpravu a zvláštní úpravu motorového vozidla** se transformují do nového **příspěvku na pomůcky**.

Příspěvek na pomůcky se přiznává na základě zdravotních indikací uvedených v příloze zákona. Součet vyplacených příspěvků na **zvláštní pomůcku** nesmí v 60 kalendářních měsících po sobě jdoucích přesáhnout částku 800.000 Kč.

Příspěvek na zvláštní pomůcku se neposkytuje na pořízení **stropního zvedacího systému, schodišťové plošiny a schodolezu**. Tyto zvláštní pomůcky se poskytují na základě smlouvy o výpůjčce (§ 13 zákona č. 329/2011 Sb.).

Příspěvek na **zakoupení motorového vozidla** činí v období 10 let po sobě jdoucích maximálně 200 000 Kč.

Zákon o poskytování dávek OZP

Rehabilitační a kompenzační pomůcky pro tělesně postižené občany dle přílohy č. 4, vyhlášky 182/1991 Sb. a nově poskytované pomůcky.

1. Polohovací zařízení do postele	100 % z ceny
2. Obracecí postel	50 %
3. Vodní zvedák do vany	50 %
4. Přenosný WC	100 %
5. Psací stroj se speciální klávesnicí	50 %
6. Motorový vozík pro invalidy	50 %
7. Židle na elektrický pohon	50 %
8. Přenosná rampa (pro vozíčkáře)	100 %
9. Zvedací zařízení vozíku na střeche automobilu	100 %
10. Zařízení pro přesun vozíčkáře do automobilu	100 %
11. Individuální úpravy automobilu	100 %
12. Dvěukole	50 %
13. Šikmá schodišťová plošina	100 %
14. Signalizační pomůcka SYM-BLIK	80 %
15. Koupací lůžko	50 %
16. Nájezdové lyžiny pro vozíčkáře	100 %

Zákon o poskytování dávek OZP

Příspěvek na pomůcky

Maximální výše příspěvku na jednu pomůcku činí 350.000 Kč. Zavádí se spoluúčast ve výši 10%, a pomůcky jejichž cena nedosahuje 24.000 Kč se poskytují jen v případě, že příjem je nižší než 8-násobek životního minima.

Příspěvek na zvláštní pomůcku nelze poskytnout, jestliže zvláštní pomůcka je zdravotnickým prostředkem, který je plně hrazen z veřejného zdravotního pojištění anebo je osobě zapůjčen příslušnou zdravotní pojišťovnou. Tento příspěvek nelze rovněž poskytnout na pořízení zvláštní pomůcky, která není osobě hrazena z veřejného zdravotního pojištění nebo zapůjčena zdravotní pojišťovnou z důvodu nedostatečné zdravotní indikace.

Příspěvek na zvláštní pomůcku nelze poskytnout, jestliže zvláštní pomůcka je zdravotnickým prostředkem, který je **částečně hrazen** z veřejného zdravotního pojištění.

Zákon o poskytování dávek OZP

Bez náhrady **zanikají příspěvky** na úhradu za užívání bezbariérového bytu a garáže a příspěvek úplně nebo prakticky nevidomým občanům.

Zákon o důchodovém pojištění

Zásadní změny v ID od 1. 1. 2010

1. Doba pojištění pro nárok na ID se zjišťuje z posledních 10 let, kdy je zapotřebí získat minimálně **5 let** pojištění.
2. U osob starších 38 let se doba pojištění zjišťuje z posledních 20 let, kdy je třeba získat minimálně **10 let** pojištění.

Zrušení částečného a plného invalidního důchodu. **Zaveden** pouze jeden důchod ve třech stupních. Vešla v platnost **nová vyhláška** pro posuzování procentní ztráty pracovní schopnosti č. 359/2009 Sb.

ID se skládá ze dvou částí – **pevné** a **procentní**. Pevná částka se nově zavádí tak, že částka se odvíjí od průměrné mzdy v ČR, a to **9%**.

Zákon o důchodovém pojištění

Stanovení procentní výměry u důchodů

Invalidní důchody

- 3. stupně za každý rok pojištění po 18. roce **1,5%**.
- 2. stupně za každý rok pojištění po 18. roce **0,75%**.
- 1. stupně za každý rok pojištění po 18. roce **0,5%**.

Nový způsob výpočtu ID

Procentní výměra se získávala výpočtem tzv. dopočtené doby tj. doby, která zbývá do důchodového věku. **Pozor !!!** od 1.1. 2010 jen v poměru v jakém je poměr pojištěných dob k době od 18 let do vzniku invalidity.

To neplatí když vznikla invalidita následkem pracovního úrazu.

Zákon o důchodovém pojištění

Výpočet pojistné doby pro nárok na starobní důchod

1. Optimální situace pro nárok na starobní důchod

počet odpracovaných let = 45

18 let

63 let

Doba pojištění 45 let

45 let x 1,5 % pojištění za každý odpracovaný rok
procentní výměra činí = 67,5 %

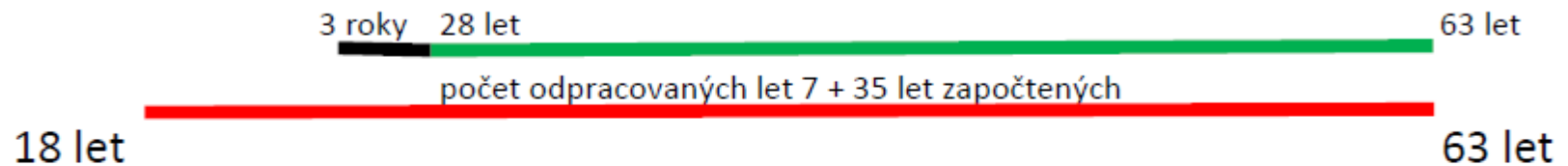
Při nároku na StD při výdělku 10 000 Kč/měsíčně

10 000 x 67,5 % = 6 750 Kč + 2 230 Kč pevná částka = **8 980 Kč**

Zákon o důchodovém pojištění

2. V případě invalidity do konce roku 2010

Celková doba pojištění 42 let

42 let x 1,5 % za každý odpracovaný rok

procentní výměra činí = 63 %

ID ve III. stupni při výdělku 10 000 Kč/měsíčně

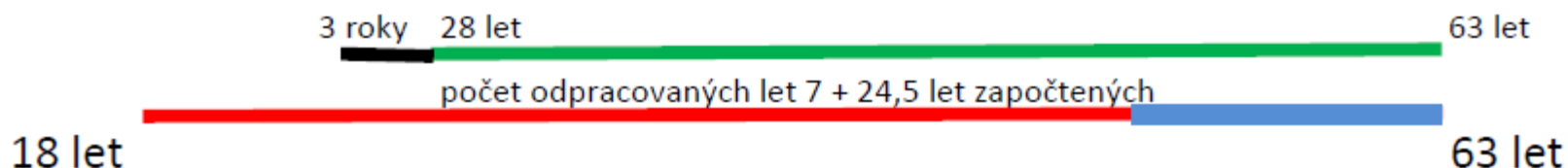
10 000 x 63 % = 6 300 Kč

+ 2 230 Kč pevná částka = **8 530 Kč**

Zákon o důchodovém pojištění

3. V případě invalidity od roku 2011

Doba pojiště do vzniku invalidity = 7 let z 10

Započte se 7 let a zbývající roky se poměrují 7 : 10

Tedy: $7 + (35 * 7/10) = 7 + 24,5 = 31,5$ roků

$31,5 \text{ roků} * 1,5 \% = 47,25 \%$

ID ve III. stupni při výdělku 10 000 Kč/měsíčně

$10\,000 * 47,25 \% = 4\,725 \text{ Kč}$ + 2 230 Kč pevná částka = 6 955 Kč

Rozdíl $8\,980 - 6\,955 = \underline{2\,025 \text{ Kč}}$

Zákon o důchodovém pojištění

Výdělečná činnost a invalidní důchody

Při pobírání invalidního důchodu I. a II. stupně je výdělečná činnost nutná pro získání doby pojištění pro případ III. stupně invalidity nebo pro nárok na starobní důchod.

Při pobírání ID III. stupně může výdělečná činnost vést ke snížení stupně invalidity. A to z důvodu **adaptace** či **stabilizace** zdravotního stavu. Bez rizika snížení ID III. stupně jsou osoby, kteří mohou pracovat za zcela mimořádných podmínek.

Nově jsou také stanoveny opravné prostředky, kterými jsou nejprve **námítka** a následně **žaloba** k soudu. Bez využití námítky nelze podávat žalobu k soudu.

Zaměstnávání OZP

Osobami se zdravotním postižením jsou fyzické osoby, které jsou orgánem sociálního zabezpečení uznány invalidními

- a) ve třetím stupni, nebo
- b) v prvním nebo druhém stupni invalidity.

Za osoby se zdravotním postižením se považují i fyzické osoby, které byly orgánem sociálního zabezpečení posouzeny, že již nejsou invalidní, a to po dobu 12 měsíců ode dne tohoto posouzení.

Byl zrušen institut „osoba zdravotně znevýhodněná“ (OZZ). Kdo rozhodnutí OZZ již má, tomu platí do data platnosti, nejdéle však do 1. 1. 2015.

Podpora v nezaměstnanosti při pobírání ID !!! (za poslední 3 roky 1 rok)

Zaměstnávání OZP

Chráněné pracovní místo - je pracovní místo zřízené zaměstnavatelem pro osobu se zdravotním postižením (OZP). Na **zřízení** chráněného pracovního místa poskytuje Úřad práce zaměstnavateli příspěvek (8 – 12 násobek prům. mzdy). Chráněné pracovní místo musí být obsazeno po dobu 3 let (dříve 2 roky).

Příspěvek na **provoz** chráněného pracovního místa činí nejvíce 48 000 Kč ročně.

Zaměstnavateli zaměstnávajícímu na chráněných pracovních místech více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců se poskytuje **příspěvek na podporu** zaměstnávání těchto osob formou částečné úhrady vynaložených prostředků na mzdy nebo platy a dalších nákladů.

Příspěvkem jsou hrazeny skutečně vynaložené prostředky na mzdy nebo platy v měsíční výši 75 % skutečně vynaložených prostředků pro OZP, včetně pojistného, které zaměstnavatel za sebe odvedl z vyměřovacího základu tohoto zaměstnance, nejvýše však 8 000 Kč.

Zaměstnávání OZP

Po uplynutí 12 kalendářních měsíců ode dne zřízeného chráněného pracovního místa může zaměstnavatel uplatnit nárok na zvýšení příspěvku o částku 2 000 Kč měsíčně na jednoho zaměstnance, který je OZP.

Zvýšení příspěvku **nelze uplatnit** pro chráněné pracovní místo zřízené nebo vymezené **mimo** pracoviště zaměstnavatele – domácí pracovníci.

Národní rada osob
se zdravotním postižením ČR

Děkuji za pozornost

www.nrzp.cz

www.poradnazp.cz

brno@nrzp.cz

poradnabrno@nrzp.cz

Jihomoravská krajská rada osob
se zdravotním postižením

Cejl 892/32

602 00 Brno

PhDr. Leoš Spáčil